

Dvoje zamisli o pristojnosti komun, okrajnih skupnosti in krajevnih svetov

Za popularizacijo brezalkoholnih pijač

Poseben sklad, v katerega bi se stekala določena sredstva iz prodaje alkoholnih pijač, naj bi podprl proizvodnjo in potrošnje sadnih sokov — Ustanovitev iniciativnega odbora za ustanovitev inštituta za raziskovalno delo pri izdelovanju sadnih sokov

Gostinskim zbornicam se pripočeta, da vplivajo na svoje člane in forsirajo prodajo sadnih sokov v vseh obratih z minimalnim pribitkom.

Razprava o ustanavljanju komun je prešla v širno zlasti v kranjskem, radovijskem, ljubljanskem, celjskem, trboveljskem, mariborskem, štajerskem in slovenjegraškem okraju ter v Mariboru in Ljubljani. Te dni je njeno težišče v organizacijah SZDL, čez dobrih štirinajst dni pa bo ta tema že na dnevnih redih zborov volivcev. Ni dvoma, da je pojasnjevanje družbene vloge komun bistveno v vseh obravnava in da se je mogoče le s tega stališča lotiti teritorialnih in vseh drugih vprašanj, ki se odpirajo. Tudi razpravljanje o odnosu med okrajno skupnostjo komun — komun — krajevnim svetom ni mogoče brez jasnega načelnega izhodišča, ki je v družbeni funkciji komun, saj bi nas vsaka nasprotna praksa lahko zanesla v administrativni praktikum.

Pred tednom dni je ljudski odbor mestne občine Kranja odobril poročilo za III. redno skupščino Stalne konferenčne mest in mestnih občin FLRJ. Poročilo obravnava tudi misli o pristojnosti kranjske komun, okrajne skupnosti in krajevnih svetov. Prav tako so pred tednom izdelali v Mariboru teze za razpravo o odnosih med bodočo okrajno skupnostjo v Mariboru, mariborsko komuno in krajevnimi sveti na njenem področju. Vse omenjeno gradivo je dosedaj rezultat dela posameznikov ali skupin več tovarštev. Ti predlogi niso ničesar dokončnega. Nasprotno. Izdelani so bili z namenom, da bi uspelo pritegniti širok krog državljanov in političnih organizacij h kritični obravnavi tega problema.

Da se predlogi Kranja v marsičem razlikujejo od tez Maribora, ni nič čudnega. Določene razlike bodo gotovo ostale tudi pozneje, ko bodo pristojnosti urejali statuti komun in okrajnih skupnosti, čeprav ni dvoma, da bodo vsi ti statuti vsebovali določena temeljna načela, ki bodo veljala za celotno FLRJ, in ki se že pripravljajo, kakor smo obveščeni.

Pristojnost ljudskega odbora komun

Kranj: Ljudskemu odboru komun pripadajo vse pristojnosti, ki so s kakršnikoli predpisi dane v pristojnosti lokalnih organov oblasti — okrajnih in občinskih ljudskih odborov, razen tistih, ki se po svoji tehnični naravi presegajo stvarne možnosti in območje komun.

Maribor: Komun naj bi prevzela v glavnem vse pristojnosti okrajnih svetov.

Individualnih proizvajalcev: izdaja samostojno družbeni plan komun; samostojno ureja vse zadeve, ki se nanašajo na ostvaritev in delitev dohodka gospodarskih organizacij, na upravljanje osnovnih sredstev, ustanavljanje in ukrepanje podjetij in tako dalje. predstavlja naj dopolnilno dodatno knetov in krajevne tašce ter upravlja splošno ljudsko premoženje (razen rek, cest I. in II. reda, lovišč in ribjih okoli-

šev); upravlja nad gozdove splošnega ljudskega premoženja, skratka vse gospodarske zadeve, ki so bile doslej v pristojnosti OLO in naj bo edini državni organ, ki neposredno ureja odnos skupnosti do posameznih proizvajalcev in gospodarskih organizacij. Da bi lahko komun učinkovito posegala v finansiranje gospodarstva in zajela del njegovih sredstev, naj bi se ustanovile komunalne banke.

Prosveta in kultura

Maribor: Ustanavljanje obveznih šol in otroških vrtcev, ustanavljanje in vzdrževanje srednjih, strokovnih in vajeških šol ter domov, nižjih strokovnih šol ter inštitutov; vodstvo personalne politike prosvetnih ustanov in strokovni nadzor nad njimi; potrjevanje predračunov in odobranje investicij za obvezne šole, rajeonizacija šolskih okolišev; prilaganje učnih načrtov, usmerjenost učno vzgojnih ter šolsko organizatornih problemov; ustanavljanje in vzdrževanje centralnih kulturno prosvetnih ustanov ter nadzor nad njihovim delom in vodstvo personalne politike; pregled nad delovanjem telesno vzgojnih društev in klubov ter delovanje mladinske pomoči.

Kranj: Ustanavljanje, vzdrževanje in urejanje personalnih zadev za vse osnovne šole in osemletke, nižje gimnazije vaješke in nižje srednje strokovne šole, vzgojne domove in otroške vrtce ter kulturne ustanove, ki ljudem pretežno na območju komun.

Ljudsko zdravstvo in socialna politika

Maribor: Ustanavljanje zdravstvenih ustanov in vodstvo personalne politike v njih; nadzorstvo nad vsimi socialnimi ustanovami in izvajanjem socialne in zdravstvene službe; zadeve skrbništva, invalidske zaščite, podeljevanje podpor žrtvam fašizma, organizacija počitniških

kolonij, posli inšpekcije dela, sanitarne inšpekcije, ter posli prve in druge zdravstvene službe in socialnega skrbništva.

Kranj: Ustanavljanje, nadziranje in personalne zadeve vseh kulturnih zdravstvenih ustanov na območju komun preko mestnega zdravstvenega doma; vsi ukrepi s področja asanacij naselij in krajevne higijenske službe; zdravstvena zaščita matere in otroka; vse zadeve socialnih podpor, preskrbe in zdraviljenja omenjanih; zadeve skrbništva, inšpekcija dela in delovni odnosi sploh.

Komunalna dejavnost

Maribor: Sestavljanje in izvajanje urbanistično-regulacijskega načrta za celotno področje komun, izdajanje gradbenih dovoljenj, posli gradbene inšpekcije, direktivno vodstvo komunalnih podjetij in zavodov ter ustanavljanje in likvidiranje takih podjetij; potrjevanje investicijskih programov in revizija glavnih projektov; izdajanje lokacij, urejanje prometa za celotno področje komun itd. — (Nadaljevanje v torek)

Pred II. kongresom Zveze komunistov Črne gore

Titograd, 9. okt. Za svoj drugi kongres se pripravlja v Črni gori 22.000 komunistov. Kongres se bo začel 20. oktobra v Titogradu. V centralnem komiteju Zveze komunistov Črne gore pripravljajo referat o bodočih nalogah komunistov, ki ga bo na kongresu podal sekretar izvršnega komiteja Blaže Jovanović. Kongres bo po referatu delal v komisijah za vprašanja vasi, za ideološko-politično delo in družbeno upravljanje. Kongresa se bo udeležilo 211 delegatov, predstavniki centralnih komitejev iz vseh ljudskih republik.

Belgijska sindikalna delegacija v Kraljevo

Kraljevo, 9. okt. Danes je v Kraljevo prispela belgijska sindikalna delegacija, ki se mudi že več dni v naši državi. Člani delegacije so obiskali okrajni sindikalni svet, kjer so se zanimali za delo sindikalnih organizacij, za njihove uspehe in izkušnje. S posebnim zanimanjem so poslušali obrazložitev o delavskem samoupravljanju v naši državi. Obiskali so tudi največje delovne kolektive, tovarno vagonov in »Mahnogrom«.

Proizvodnja sadnih sokov

Dne 8. in 9. oktobra je bil v Trgovinski zbornici za LR Slovenijo posvet strokovnjakov in proizvajalcev sadnih sokov, ki se ga je udeležilo nad 70 strokovnjakov te industrijske panoge iz vse države. Po referatu in razpravi je sprejelo vodstvo posveta med drugim naslednje sklepe: Proizvodnjo surovin za izdelavo sadnih sokov, zlasti plemenitega sadja, ki ga najbolj primanjkuje, naj podpre tudi industrija sadnih sokov. Ta namen naj doseže s tesnejšim sodelovanjem s sadjarskimi oddelki. Grozdje hibridnih trt naj se obvezno predeluje samo v grozdni sok. Našo domačo strojno industrijo je treba zainteresirati, da začne izdelovati stroje, ki so potrebni industriji sadnih sokov in polnilnic.

Letošnje posezovanje je dalo toliko koristnih pobud, da so udeleženci sprejeli sklep, naj se podobne prireditve sidičejo vsako leto. Tako bi sprotili ugo-

stovili napredek naše industrije in razvoj v drugih državah. Končno so se udeleženci posvetovanja zavzeli za to, da zdravju škodljivega alkoholizma obvezno tudi brezalkoholne pijače.

Kraljevo, 9. okt. Danes je v Kraljevo prispela belgijska sindikalna delegacija, ki se mudi že več dni v naši državi. Člani delegacije so obiskali okrajni sindikalni svet, kjer so se zanimali za delo sindikalnih organizacij, za njihove uspehe in izkušnje. S posebnim zanimanjem so poslušali obrazložitev o delavskem samoupravljanju v naši državi. Obiskali so tudi največje delovne kolektive, tovarno vagonov in »Mahnogrom«.

Gospodarstvo

Maribor: Ljudski odbor mariborske komun sprejema družbeni plan in proračun vodi posle uprave za investicije, finančne, trgovinske, gozdarske, veterinarske in kmetijske inšpekcije ter katastrske uprave, uprave za čehedke; vse pristojnosti, ki jih ima ljudski odbor glede industrijskih podjetij, veletrg. in trgov. in gostinskih ter ostalih podjetij, katehiz. in prometa v pristojnosti krajevnih svetov ter ona obrtna podjetja, ki imajo proizvodni značaj; kontrola obratovanj dohodka pri gospodarskih organizacijah iz pristojnosti komun; izdaja dovoljenja za ustanovitev zadrug ter odobro o prenehanju in likvidaciji zadrug; dovoljenja za ustanovitev podjetij družbenih organizacij; izvaja zakon o lovu; vodi upravno kazenski postopek glede finančnih prekrškov ter zadržuje vse posle prve in druge uprave v upravnopravnih zadevah področja gospodarstva, v kolikor niso preneseni v pristojnost krajevnih svetov.

Zmogljivost našega prometa je odvisna tudi od ljudi

Ljubljana, 9. oktobra. Stara resnica, ki se je v naši družbeni stvarnosti sicer globoko zavedamo, pa je kljub temu ne splošno venomer, je zavzela največji del razprave drugi dan XIII. plenuma centralnega odbora sindikata prometnih delavcev Jugoslavije. Člani plenuma so omenili celo vrsto primerov, ko zaradi nestimulativnega zasluzka zapuščajo dobro usposobljeni delavci podjetja, ki služijo našemu prometu. Posebno v veliki zadregi je podjetje, ki upravlja mestni promet v našem glavnem mestu Beogradu. Pišli plačni skladi stlijo voznike vozil, da zapuščajo pod-

Republiški svet sindikatov Hrvatske prebivalcem bujskega okraja

Zagreb, 9. okt. Ob priključitvi cone B k Jugoslaviji je republiški svet sindikatov Hrvatske poslal prebivalcem bujskega okraja naslednjo brojavko: Delovno ljudstvo vašega okraja se je z delavci in ostalimi delovnimi ljudstvom naše republike in vse Jugoslavije že doslej borilo za nove socialistične družbene odnose. Sporazum o tržaškem ozemlju je odstranil zadnje formalne zapreke za popolno vključitev ljudstva vašega okraja in v življenje in delo vse naše države. Inozemstvo je priznalo, da ste sestavni in nedeljivi del vse naše domovine. To je zmaga naša domovine, to je zmaga ljudstva vašega okraja, h kateri vam iz vsega srca čestitamo.

Sklepi kongresa matematikov in fizikov

Zagreb, 9. okt. Drugi kongres matematikov in fizikov Jugoslavije, na katerem so razpravljali o problemih pouka, znanstvenega dela in drugih aktualnih zadevah, je končal svoje delo. Udeleženci so ugotovili, kakor poudarjajo sklepi, da je imelo združenje matematikov in fizikov doslej pozitivno vlogo v reševanju problemov, ki posegajo v področja matematike, fizike in sorodnih panog. To bo tudi v bodoče najvažnejša naloga zveze in republiških združenj. Glede pouka fizike in matematike se je poudarjalo zastarelost v učnih metodah. Kongres je zaradi tega predlagal, naj se posveča večja pozornost tem predmetom, usposabljanju učnega kadra in zagotovitvi sodobnih učnih sredstev. Prav tako priporočajo, naj se v srednješolski pouk ponovno uvede astronomija kot bistven sestavni del iz-

Uprava industrije volnenih izdelkov

»VOLNA« - Laško razpisuje mesta za: 1. OBRATOVOĐJO apreture z barvar 1. TEHNIKA apreturja 1. TEHNIKA predilca 1. TEHNIKA tkalca Pogoji: svednja ali višja teatstina šol; neka let prakse. — Družinsko ali samsko stanovanje preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje nasloviti na: »VOLNA«, Industrija volnenih izdelkov, Laško

Kakor da bi bilo preveč vagonov!

Na nedavni konferenci v Murski Soboti so številni predstavniki kmetijskih zadrug in večjih izvoznih podjetij živo razpravljali o problemih okrog pomanjkanja tovornih vagonov v zvezi s prevozom kmetijskih pridelkov. Zlasti nastajajo težave pri izvozu sadja, krompirja in žita v kraje, kjer teh artiklov primanjkuje. Ostro so kritizirali železnice zaradi diskvocije praznih vagonov JK, v katerih dostavljajo rudniki semkaj premog. Lesnim podjetjem in kmetijskim zadrugam, ki se bavijo z nakupom in izvozom jamskega in drugega tehničnega lesa za rudnike, bi bilo znatno olajšano delo, če bi jim bilo mogoče v te vagonne, v katerih dostavljajo rudniki semkaj premog, nakladati za iste dobavitelje, to je Trbovlje, Velenje itd., vsaj jamski in tehnični les; tako bi bila vozina takega vagona izkoristljena v obe smeri. To bi koristilo tudi železniškemu transportnemu podjetju slemmu. Če pomislimo, da je za Mursko Sobotu v planu dobava še kakih sto vagonov in da se bodo po sedanjem načrtu ti vagoni zopet vračali prazni v rudnike, znaša izpad vozine v obratni smeri za železniško podjetje pri povprečni tovarnosti do 20.000 din od vagona, skupno najmanj okrog dva milijona dinarjev. Razen tega premo-goniki nujno potrebujejo jamski les, ki leži tukaj po cele tedne, ko čaka na vago-

Sporod proslave 10-letnice osvoboditve Beograda

Beograd, 9. okt. Na današnjem sestanku predsedništva mestnega odbora SZDL in članov odbora za proslavo 10-letnice osvoboditve Beograda je bil določen program proslave. Na sam dan 10-letnice osvoboditve, 20. oktobra, bo ob desetih dopoldne slavnostna komemoracija na novem pokopališču padlih osvoboditeljev Beograda, ob 12. uri bo imel mestni ljudski odbor slavnostno se-

jo v dvorani Kolarčeve ljudske univerze, zvečer pa bo predsednik mestnega ljudskega odbora priredil sprejem v Domu JLA. Na te slavnosti je odbor za proslavo predvsem povabil zastopnike voljaških enot ter vojaške in politične voditelje, ki so sodelovali pri osvoboditvi Beograda, nadalje preživle ilegalne delavce in družine ustrelenih in padlih borcev ter voditeljev iz Beograda. Prav tako so povabljeni zastopniki Novega Sada in Prištine ter glavnih mest naših republik.

Gorenjska mladina praznuje

Bled, 9. oktobra. Danes se je pričela na Bledu proslava 55. obletnice ustanovitve SKOJ za radovijski okraj. Ze v zadnjem tednu je bilo več lokalnih prstov v Radovljici, Bohinju, Kropri in na Gorjušah, kjer so odkrili tudi spominski plošči. V počastitev te obletnice je bilo več kulturnih in športnih prireditve. Glavna proslava mladine radovijskega okraja pa se je začela danes na Bledu, kjer so odprli razstavo o zgodovini SKOJ radovijskega okraja. Razstava je v zdraviliškem domu na Bledu in je zelo okusno pripravljena. Razstavljeni so dokumenti in slike o delovanju SKOJ pred vojno, o številnih žrtvah SKOJ med NOB in o zaslugah SKOJ za obnovo države po osvoboditvi. Danes zvečer bo proslava s kulturnim sporedom v Zadrurnem domu v Ribnem. Glavna proslava pa bo jutri dopoldne v Ribnem s svečanim zborovanjem, katerega se bo udeležila mladina vsega okraja. B. B.

Nove prosvetne ustanove v koprskem okraju

Koper, 9. okt. Danes je bila v Koprju seja sveta za prosveto in kulturo okrajnega ljudskega odbora, na kateri so v glavnem razpravljali o investicijah, namenjnih gradnji prosvetnih ustanov v prihodnjem letu. Med drugim so sklenili, da bodo okrajnemu ljudskemu odboru predlagali, naj bi odobril potrebna sredstva za gradnjo popolne gimnazije in za dokončanje osnovne šole v Koprju. Nadalje so razpravljali o gradnji nove osnovne šole v Marežah in nižje gimnazije v Dekanih. V preurejenih prostorih »Belle« v Cankarjevi ulici v Koprju pa naj bi dobili svoje prostore muzej narodno osvobodilne borbe, okrajni arhiv in knjižnica. Svet za prosveto in kulturo okrajnega ljudskega odbora ima končno v načrtu tudi gradnjo novega poslopja pomorske srednje šole v Piranu.

Razstava Lojza Spacala v Zagrebu

Zagreb, 9. okt. Danes je bila v muzeju za umetnost in obrt v Zagrebu odprta samostojna razstava slovenskega slikarja Lojza Spacala, ki se je rodil in živi v Trstu. Razstavlja slike, grafike, linoreze in lesoreze v barvah.

Mednarodni kongres gostincev

Gostinska delegacija FLRJ kot gost v Londonu

Ljubljana, 9. okt. Danes dopoldne je odpotovala v London naša mednarodni kongres hotelirjev, kavarnarjev in restavraterev, ki bo v dneih od 11. do 15. t. m. jugoslovanska delegacija, ki jo sestavlja predsednik Gostinske zbornice LRS Stane Renko in sekretar gostinske zbornice LR Hrvatske Mate Barbič. Kongresu bosta prisostvovala kot gosta in opazovalca, kajti doslej naša država še ni član tega združenja. Povabilo, da se naša država udeleži kongresa, je rezultat sodelovanja naših gostinskih delavcev, zlasti kuharjev, na letošnji mednarodni kulinarčni razstavi in tekmovanju v Bernu (v mesecu avgustu) in sodelovanja naše ekipe na gostinstvo-turistični razstavi v Münchenu (v mesecu septem-

Rudnik lignita - Velenje

VABI VSA ZINTERESIRANA TRGOVSKA, USLUŽBENOSTNA IN OBRATNIŠKA PODJETJA, DA DOSTAVIJO SVOJE PONUDBE ZA INVESTIRANJE IN SODELOVANJE PRI GRADNJI TRGOVSKEGA DOMA V NOVEM VELENJU (rudarsko naselje) Ponudbe je dostaviti najpozneje do 15. decembra 1954 na RUDNIK LIGNITA VELENJE. — Vsa pojasnila ustмено in pisneno pri naslovu.

Uprava industrije volnenih izdelkov

»VOLNA« - Laško razpisuje mesta za: 1. OBRATOVOĐJO apreture z barvar 1. TEHNIKA apreturja 1. TEHNIKA predilca 1. TEHNIKA tkalca Pogoji: svednja ali višja teatstina šol; neka let prakse. — Družinsko ali samsko stanovanje preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku. — Prošnje nasloviti na: »VOLNA«, Industrija volnenih izdelkov, Laško

OB ROBU dogodkov

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Vprašanje beguncev naj ostane v okviru OZN

Zadnji dan razprave v socialnem odboru generalne skupščine je govoril jugoslovanski delegat dr. Franc Kos — Jugoslavija je proti zadnjemu predlogu visokega komisarja

New York, 9. okt. (Tanjug) — V socialnem odboru se je večeraj nehala splošna debata o poročilu visokega komisarja za begunce. Zadnji dan debata je govoril tudi jugoslovanski zastopnik pooblaščen minister dr. Franc Kos.

Pred odborom sta sedaj dve resoluciji, o katerih bodo sklepali v podrobnostih. Prva resolucija, ki jo podpira samo Švedska, in resolucija, ki v celoti osvaja predlog visokega komisarja za begunce, da bi problem beguncev rešili v petih letih. Za izvedbo tega načrta je visoki komisar zahteval kredit

Denver, 9. okt. (AFP) Mreža ameriških radijskih postaj in televizijske sile sili na pretrgala oddajo predvolilnega govora predsednika ZDA Dwighta Eisenhowerja, ko bi imel prebrati samo še 3 stavke. Napovedavalec Columbia Broadcasting Systema je pojasnil postulat, da je bil čas, dodeljen republikanski stranki za govor, izčrpan.

New Delhi, 9. okt. (Tanjug) Po indijskih poročilih bo resor ministrstva za zunanje zadeve Pakistana prevzel predsednik Mohamed Ali. Dosedanji ministar za zunanje zadeve Zafarullah Khan je bil izvoljen za člana mednarodnega sodišča v Haagu.

Rim, 9. okt. (Tanjug) Svet FAO je sinoči končal 20. zasedanje, ki se ga je udeležilo 24 držav. Prihaja seja FAO bo v Rimu 6. junija 1955. Plenarna konferenca, na kateri bodo sodelovali delegati 71 držav, je sklicana za 4. november 1955 v Rimu.

Podrobnosti o sueškem sporazumu

Zadnji britanski vojak bo zapustil egiptovsko ozemlje 15. maja 1956

Kairo, 9. okt. (AFP) Po dohodnih anglo-egiptovskega sporazuma o evakuaciji Sueškega prekopu, ki so jih danes objavili egiptovski časopisi, bo evakuacija trajala 12 mesecev in zadnji britanski vojak bo zapustil egiptovsko ozemlje do 15. maja 1956.

Pogodba določa, da bo 6 velikih britanskih letališč v območju prekopu izročeni egiptovskemu letalstvu brez kakšne denarne odškodnine za naprave. Egiptovska vojska bo po podpisu pogodbe prevzela tudi ostale vojaške naprave. Naprave, ki bo-

do izročene v drugem delu evakuacije, bodo izkoristale britanske civilne tvrdke, v katerih bo ostalo 1200 tehnikov. Velika Britanija bo poslala po podpisu sporazuma 800 svojih tehnikov, 400 tehnikov pa bodo vzel iz britanskih podjetij v Egiptu. V tretjo skupino vojaških naprav spadajo tiste, ki jih ne bodo izkoristali, ostale pa bodo za primer ponovne britanske zasedbe Sueškega prekopu. Ta ponovna zasedba bo mogoča — tako pravijo določbe pogodbe — samo v primeru napada, ki bi ogrožal mir na Srednjem vzhodu.

Trst, 9. okt. Davi so se ponovno sestali člani jugoslovansko-anglo-ameriške komisije za določitev nove demarkacijske črte med bivšima conama »A« in »B«. Komisija nadaljuje svoje delo v tistem pasu cone »A«, ki pride po londonskem sporazumu pod jugoslovansko upravo. Ko je bila v petek komisija v slovenski vasi Flavje so prebrali izobestilo slovenske in jugoslovanske zastave. Na sliki jugoslovanski člani komisije, v prvem avtomobilu na levi strani je šef te komisije polkovnik Grčman.

nja, je delaj dr. Kos. Vse naše misli, izrečene na prejšnjih zasedanjih, so podlaga tudi za naše sedanje stališče, le da se nam zadnji predlog visokega komisarja ne zdi stvaren in ne sprejemljiv. Če pa smo proti kakemu predlogu, to še ne pomeni, da smo proti ustanovi kot taki, za katero sodimo, da mora biti pod okriljem in vodstvom Združenih narodov, je zaključil svoj izjavljanja jugoslovanski delegat.

Drugi dan splošne debate v odboru za gospodarska vprašanja so govorili o gospodarskem položaju v nerazvitih državah zastopniki ZDA, Belgije in Etiopije, ki so s svojimi govori vzbudili pozornost diplomatskih opazovalcev v ZN. Govor zastopnika ZDA zato, ker sploh ni omenil posebnega sklada Združenih narodov za gospodarski razvoj, govori zastopnik Belgije in Etiopije pa zato, ker sta se ti dve državi prvič popolnoma izjavili v prid skladu. Od sedmih govornikov, ki so do sedaj sodelovali v debati o tem vprašanju, jih je 6 govorilo za sklad, sedmi — zastopnik ZDA pa neposredno ni govoril proti.

Blagovna zamenjava med Grčijo in Zah. Nemčijo

Atene, 9. oktobra (Tanjug) — Danes je bil podpisan enoletni trgovski sporazum med Grčijo in Zahodno Nemčijo.

Po sporazumu bo Grčija v Zahodno Nemčijo izvozila vina za 2 milijona dolarjev, 5000 ton riža, olivnega olja za 150.000 dolarjev ter sveže sadje, sočivje in konzerve. Za ostale predmete, katerih uvoz v Zahodno Nemčijo je prost, niso določene nikake kvote.

Atenator na Trockega bo zaprt še šest let

Mexico City, 9. okt. (AP) — Vrhovno sodišče v Mehiki je večeraj potrdilo kazen 20 let zapora za Jacquesa Mornarda, ki je napravil atentat na Trockega. Sodišče je zavrnilo prošnjo za znižanje kazni. Mornard bo torej ostal v zaporu do leta 1960. Zapril so ga takoj po atentatu na Trockega — dne 20. avgusta 1940, tri leta pozneje pa so mu prisodili kazen.

Spomenica prebivalcev Hirošime

New York, 9. oktobra. (AFP) Sekretariat Organizacije združenih narodov je sporočil sinoči, da je prejel prošnjo, podpisano od 898.000 prebivalcev japonskega mesta Hirošime, prve žrtve atomske bombe, ki zahtevajo, da se nuklearno orožje postavi izven zakona.

Obravnava pred perzijskim vojaškim sodiščem

Teheran, 9. oktobra (AFP) — Davi se je pred vojaškim sodiščem v Teheranu zagovarjal druga skupina 12 višjih častnikov, ki so obtoženi »velezdaje«. Kakor pravijo, je ta skupina sodelovala z ilegalno komunistično organizacijo, ki so jo bili pred kratkim odkrili v perzijski vojski. Zastopnik armade general Hussein Azmudeh je v obtožnici zahteval smrtno kazen za vse obtožene častnike, med katerimi so 3 polkovniki in več poveljnikov. Skupini častnikov, ki je bila predvčerajšnjim obsojena na smrt, bo danes sodilo prizivno sodišče, ker je perzijski

Takoj po objavi sporazuma o Svobodnem tržaskem ozemlju med Italijo in Jugoslavijo so se britanske in ameriške čete v Trstu pritele pripravljati za odhod. Prva kolona avtomobilov ameriške vojske je že v petek zjutraj zapustila Trst. Na proski postaji pri Trstu pa že natovarjajo 50 vagonov z ameriškim vojaškim materialom. S te postaje bo danes odpotoval tudi prvi vlak ameriških vojakov. Na sliki: Ameriški vojski se pripravljajo za odhod.

Govor Winstona Churchilla

Na konferenci britanskih konservativcev je britanski premier govoril o važnejših mednarodnih dogodkih

Blackpool, 9. okt. (AP). Na konferenci britanskih konservativnih strank je danes govoril tudi predsednik britanske vlade Winston Churchill. Ko se je dotaknil britansko-ameriškega sodelovanja je omenil, da so se pojavile v ZDA izolacionistične struje, da pa je prepričan, da »pametni ljudje v ZDA ne bodo dovolili, da bi Amerika osvojila to načelo«. Izolacionizem bi pahnil Evropo v naročje Rusije, britanske otoke pa v uničenje in smrt.

Ko je govoril nato o zvezah med Vzhodom in Zahodom, je Churchill dejal, da se bo, dokler bo živ in pri moči, trudi najti sistem, ki bo omogočil mirno sožitje s Sovjetsko zvezo. Odkar je umrl Stalin, je bilo v Sovjetski zvezi mnogo dogodkov, ki pričajo,

da so tam sprejeli novo smer, ki daje upanje v možnost mirnega sožitja. Naša dolžnost je — je dejal Churchill — da pogumno za potrepljivo skušamo ugovoriti, če je tako upanje opravičljivo ali ne. Churchill je priznal, da sovjetsko stališče do Nemčije in Avstrije ni razveseljivo. Zato mora ostati politika Zahoda še naprej v znamenju gesla »močni si bomo oprili mir«. Naša moč se mora opirati na enotnost, čujčnost in prevladnost svobodnih držav.

Sklepi konference držav Colombo načrta

Lani so izdali za gospodarski razvoj jugovzhodne Azije 1540 milijonov dolarjev — Organizacija šteje sedaj 17 članic

Ottawa, 9. oktobra (Reuter) — Sinoči se je končala konferenca držav članic Colombo načrta. V sporočilu konference je poudarjen zlasti problem, kako zboljšati življenjsko raven prebivalstva v jugovzhodni Aziji navzile normalnemu porastu. Računajo, da se bo prebivalstvo tega področja v prihodnjih 16 letih povečalo za okrog 150 milijonov ljudi.

Lani so izdali 1540 milijonov dolarjev za gospodarski razvoj v državah članicah Colombo načrta v jugovzhodni Aziji. Ta vsota je za 27% večja kot vsota, porabljena v 1952, pravi sporočilo.

Na letošnjem zasedanju držav Colombo načrta so sprejeli za nove članice Japonsko, Filipine in Siam, tako da ima organizacija sedaj 17 članov.

Delegati so se v načelu spoznale, da bi morali sprejeti drugi Colombo načrt, ker poteče sedanji šestletni načrt za gospodarski razvoj v južni in jugovzhodni Aziji leta 1957.

Tokio, 9. okt. (AP) V Pekingu so večeraj podpisali trgovsko pogodbo med LR Kitajsko in Ceylonom, po kateri bo Ceylon prodal Kitajski 50.000 metriskih ton kavička, za to pa bo dobil 270.000 metriskih ton riža.

Iz Ceylona poročajo, da sta obe podpisnici zahtevali znižanje cen tega blaga.

Frankfurt, 9. okt. (AFP) Kongres federacije sindikatov Zahodne Nemčije je večeraj s 387 glasovi proti 4 sprejel resolucijo, s katero odklanja siceršnji prispevek Nemčije k evropski obrambi, sprejden ne bodo izrpane vse možnosti za pogajanja o združitvi Nemčije z mirojljubnimi sredstvi.

La Paz, 9. okt. (Reuter) Bolivijska vlada je danes odstopila, kar je še bolj poslabšalo krizo v rudniških kositra. Minister za zunanje zadeve Arze je sporočil predsedniku Estensoru kolektivno ostavko vlade. Ministri odstopajo v želji, da bi pripravili tla novi vladi, ki naj bi rešila krizo, je rečeno v sporočilu o odstopu.

Rusi menjajo nafto za Hmone in pomaranče. Sovjetska zveza je nedavno predlagala Izraelu razširitev obstoječega kompenzacijskega sporazuma o prodaji surove nafte in nakupu limon ter pomaranč. Lani je Izrael izvozil v Sovjetsko zvezo okoli 600.000 zabojev limon v zameno za 100.000 ton surove nafte.

Govoreč nato o londonski konferenci, je Churchill pohvalil vodjo britanskega zunanega ministrstva Edena in izrazil prepričanje, da bo sporazum, sklenjen na tej konferenci, ogledni kamen na poti k mirnemu sožitju. Tako imenovane konvencionalne vojaške sile Atlantskega pakta so mnogo manjše kot sovjetske sile, zato se je Rusom ni treba bati, da jih bo kdo napadel.

Ni čas za ideološka trenja, je nadaljeval Churchill, čas je, da proizvodne sile uporabimo v miru za dobro vseh in v obsegu kot ga doslej nismo poznali. Izrazil je obznanjevanje, ker potovanje britanske laboristične delegacije v ZSSR in na Kitajsko ni rodilo uspeha, upa pa, da se bo to zgodilo drugič.

Hongkong, 9. okt. (Reuter) Predsednik vlade Severnega Vietnama Ho Si Minh je pozval danes tuje v Hanoi, naj nadaljujejo svoje delo. »Vietnamski narod in vlada vam bosta pomagala, je dejal Ho Si Minh po radijski postaji Vietnam. Pozval je tudi vietnamske poslovne ljudi in industriale, naj nadaljujejo in zboljšujejo trgovino, proizvodnjo in finance. Davi je odpotoval v Hanoi guverner Saint Ennyues, ki bo vodil francosko delegacijo pri vladi demokratske republike Vietnam. V tej delegaciji bo za Francozov.

ENEURIN BEVAN

Mao Ce Tung in Ču En Laj

»Sedaj je naša naloga,« mi je dejal eden od vodilnih kitajskih komunistov, »da čim bolj okrepimo naše zveze z ljudstvom!« — To je zelo pomembna izjava. Komunisti na Kitajskem ni bil množično gibanje, bila pa je množična borba za nacionalno osvoboditev. Pri izvajanju drastičnih zemljiških reform so komunisti dobili podporo kmetov in tako začeli ustvarjati množični temelj komunizma. Za to pa so morali plačati. Cena je bila — odmik od klasične Stalinove politike na vasi.

Ko sem to omenil Mao Ce Tungu, je on to zanikal. »Naši pogovori, je dejal, »so različni od pogojev, ki so bili v Rusiji.« Tudi v Jugoslaviji so bili drugačni pogoji. Razlika je v tem, da je Kitajska velika, Jugoslavija pa majhna. Stalin je hotel prestrašiti Jugoslavijo. Tito se mu je uprl v bistvu iz istih vzrokov, o katerih govori Mao Ce Tung. V obeh primerih so kmetje skupno z mestnim prebivalstvom sodelovali v boju proti tujim zavojalcem. V obeh primerih so pričakovali, da bodo kmetje dobili zemljo, ki jo obdelujejo, če bo vojna zmagovito končana.

Stvarno je kitajski komunizem intelektualistično pričakovanje in verovanje, ki si mora šele poiskati svoje zanesljive socialne temelje. Zaradi njegovega filozofičnega značaja so ga sprejeli mnogi intelektualci in drugi izobraženi ljudje, pri vsem tem pa se lahko reče, da se kitajski komunizem opira na tri stebre: delavstvo v mestih, elito višjih in najvišjih šol ter na izredno discipliniranost stranke. Vse, kar tvori te opore, pa sestavlja razmeroma manjši del kitajskega življenja, pa najbodo kakršna koli, skrivna od razvoja moderne

industrije ter od razširjenosti pismenosti, zlasti med mladino.

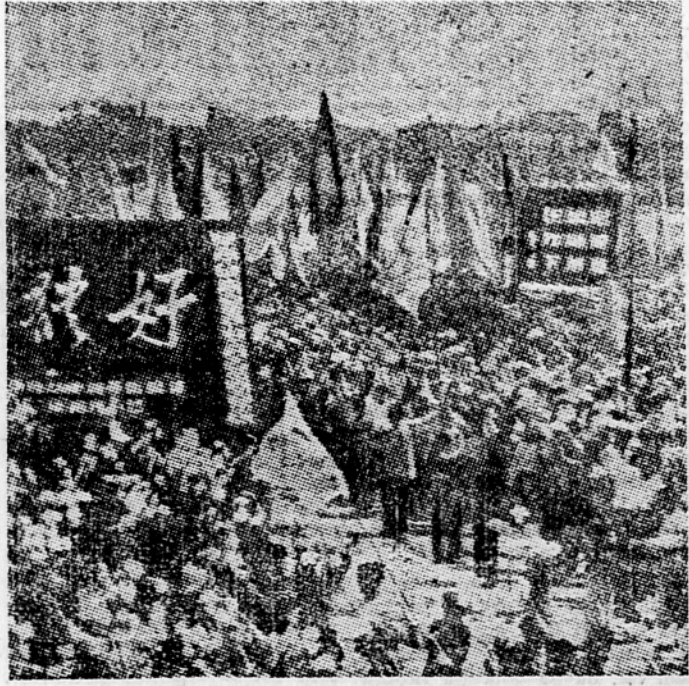
Zavedajoč se, da so to šibki temelji, vodijo kitajski komunisti intenzivno množično propagando, podobno celo oni, ki je bila v prvih letih ruske revolucije. Marksizem-leninizem je obvezen predmet na vseh fakultetah. Vsa vprašanja, pa najbodo kakršna koli, rešujejo na najrazličnejše načine v zvezi z marksističnimi načeli. Rezultat tega so dolgotrajna ponavljanja in neprijetno poudarjanje parol, ki so jih slušatelji raznih šol že sili.

Dolga meščanska vojna in ločitev od duhovnega življenja ostalega sveta sta kitajske komuniste podvrkla vplivu stalinizma, kar je imelo hude posledice tudi za kitajsko literaturo in za način mišljenja. Marxovi, Leninovi in Stalinovi spisi so povsod, težko pa je najti kake spise njihovih kritikov. Ni potrebno omenjati, da je ime Trockega nekakšen pojem za psovko med komunisti, ki njegovih spisov niso nikdar brali in ne vedo ničesar o vlogi, ki jo je imel v ruski revoluciji. Ko sem nekemu komunistu povedal, da sem v Londonu nedavno kupil izdajo Mao Ce Tungovih

spisov, mi on tega ni hotel verjeti. »Kako je mogla kapitalistična država dovoliti prodajo takih spisov?« me je ves začuden vprašal. Ob takih pogojih je Mao Ce Tung pač lahko pisal: »Od vseh socialnih slojev in političnih skupin v kmetijski Kini je samo proletarijat brez predsodkov in nesebičen. V političnem pogledu je proletarijat najbolj

daljnoviden. Ima pa tudi najboljše organizacijske kakovosti. Proletarijat pa so tudi najbolj sposobni, da brez predhodnega proučevanja izkušnje naprednega svetovnega proletariata in njegovih organizacij ter da vse, kar so se iz tega naučili, uporabljajo v svojem boju.«

Ker pa je tak proletarski delež razmeroma majhen pri

Kmalu po odhodu laboristične delegacije so v Pekingu praznovali 5 obletnico LR Kitajske

ogromni Kitajski, se ne sme nihče čuditi, da gledajo kitajski komunisti nezaupljivo na ostali svet. Na tujem je po njihovem mišljenju vse črno — belo. Ko sem vpraševal, zakaj ni nikjer svojih družij socialističnih avtorjev, so mi rekli, da takih spisov nihče ne zahteva. Ko sem vprašal, kaj bi se zgodilo, če bi jih kdo zahteval, so mi pa odgovorili, da to vprašanje še nikdar ni bilo postavljeno.

Ob takih pogojih bo človek od revolucionarne Kitajske zaman zahteval neko novo teoretično zamisel. Taka zamisel bi bila mogoča samo v primeru, če bi kitajski teoretiki imeli čas in možnosti, da vzporedijo svoje izkušnje in svoja razmotranja z vsemi tendencami kitajskega življenja. V ta namen pa bi bile predvsem potrebne tudi zveze z ostalim svetom. Čeprav je zelo velika in gosto naseljena, ima vendar Kitajska skupne ideje, katerim bi kontakt z različnimi tujimi družbenimi sistemi in mišljenji mnogo koristil.

S tega pogleda je treba moč triti tudi osebnosti kitajskih voditeljev. Name sta dva napravila najmočnejši vtis: predsednik Mao Ce Tung in premier Ču En Laj. Po ženevski konferenci je svet bolj spoznal Ču En Laja. Njegova druga dolžnost ministra za zunanje zadeve mu je omogočila, da bolj spozna sodobna mišljenja izven Kitajske.

Zaradi tega dela on vtis večjega kozmopolita, kot pa njegove voditelje. Z njim se je mogoče razgovarjati, ker je zelo okreten, o vsem dobro obvečen in za vse sprejemljiv. V mnogih zasebnih razgovorih, ki smo jih imeli, se je izkazalo, da ne pripada dogmatizmu, ki je tako karakteriziral staro stalinsko šolo. On dovolj dobro pozna svojo vlogo in se mu ne zdi potrebno, da bi jo podpiral z ortodoksnim terminologijo. Nisem prepričan, da ne bi moglo priti do tega, da njegovi kolegi, ki niso imeli nikdar stikov z zunanjim svetom in ki vse vplive tujih idej smatrajo za škodljive, ne bodo nekako začeli dvomiti o njem. Ču En Laj tudi na to misli ter ponudja svoje funkcije diplomata, zaradi katerih mora biti v marsičem različen od drugih.

Mao Ce Tung pa je osebnost, ki se v nobenem oziru ne prikriva. To je komunist trdih načel. V njegovih spisih in tudi v njegovih govorih ni nobenega znamenja, da si je kaj prisvojil od naziranja drugih, in ko rešuje notranje probleme Kitajske praktično, gleda na vse drugo dogmatično in v svojih odnosih z drugimi državami se je dal doslej voditi samo od ortodoksnega marksizma. Zaradi nove faze, v katero je Kitajska sedaj stopila, sem njegove poglede označil z znaki vprašanja.

